

BMT Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumu: Azərbaycan multikulturalizmi dünyada mütərəqqi model kimi qəbul olunur

"Bakıda keçirilən humanitar forumlar, burada səsləndirilən fikirlər, dünyaya verilən mesajlar bəşəriyyətin təhlükəsizliyi və sülhə naminə atılan addımlardır. Xüsusən də multikulturalizm mövzusunun gündəmə gətirilməsi insanlar arasındakı dini, irqi, milli ayrı-seçkilik hallarına qarşı ən yaxşı təbliğatdır.

Bu təbliğatı aparan, eyni zamanda humanitar forumlara ev sahibliyi edən Azərbaycan öz şəxsində dünyaya nümunə göstərir. Odlar diyarı adlandırılan bu məmləkətdə müxtəlif millətlərin, dinlərin nümayəndələri olduqca mehriban həyat yaşayırlar. Bunu ölkənizi gəzərkən hər addımda hiss etmək olar. Bakıda keçirilən forumlara qatılandan sonra bununla bağlı keçirdiyim müxtəlif görüşlərdə müşahidə etdiyim belə xoş mənzərəni dilə gətirməkdən məmnunluq duyuram. Hətta sosial şəbəkə vasitəsilə ünvanıma bu mövzuda müxtəlif suallar verildə, Bakıdakı tədbirlərdə ermənilərin də iştirak edib-etməməsi ilə bağlı müraciətlər ediləndə də həqiqəti olduğu kimi söyləyirəm. Məsələn üçün, məndən soruşurdular ki, orada ermənilər varmı? Onlara cavab olaraq bildirirdim ki, Azərbaycanla Ermənistan müharibə şəraitində olmalarına rəğmən, Bakının mərkəzində erməni kilsəsi var və həmin ibadət evi paytaxtda aparılan quruculuq tədbirləri zamanı təmir olunub, qorunub saxlanılıb. Azərbaycanda minlərlə erməni əsilli vətəndaş yaşayır və onların həyatı üçün hər hansı təhlükə yoxdur. Ancaq gəlin baxaq görək, Ermənistanda necə, Azərbaycanla bağlı nə isə varmı, qalıbmı? Ermənistanda azərbaycanlılar varmı?" Bu fikirlər Rusiyadakı Siyasi Tədqiqatlar Mərkəzinin direktoru, **Rusiyada Azərbaycanın dostları Qrupunun koordinatoru Darya Qrevçovanın** paytaxt Bakıda keçirilən humanitar forumlar barədə təəssüratlarındandır.

MULTİKULTURAL, TOLERANT VƏ SÜLHSEVƏR ÖLKƏ

D.Qrevçova və onun kimi çoxsaylı Forum iştirakçılarının mətbuata açıqlamaları, öz ölkələrində Azərbaycan barədə təəssüratlarını bölüşmələri ölkəmizin daha da tanıdılmasına, multikultural, tolerant, sülhsevər bir ölkə kimi sözün əsl mənasında nümunəyə çevrilməsinə xidmət edir. Aprel ayının 25-27-də Bakıda keçirilən BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumu da belə tədbirlərdən biridir. Belə bir Forumun paytaxt Bakıda keçirilməsi barədə qərar qəbul edilməsi dünyanın ən nüfuzlu ali qurumunun, dünya ölkələrinin Azərbaycana olan hörmətinin, etimadının, ölkəmizin dünya siyasətində, beynəlxalq münasibətlər sisteminə yerinə və roluna, habelə multikultural dəyərlərin təşviqi və sivilizasiyalararası, mədəniyyətlərarası dialoqun inkişafına töhfələrinə verilən qiymətin real ifadəsidir. Çünki müstəqillik illərində mühüm nailiyyətlərə imza atmış, dinamik inkişaf edən Azərbaycan öz müstəqil və məqsədyönlü siyasəti ilə dünya siyasətində və beynəlxalq münasibətlər sisteminə layiqli yer tutub. Azərbaycan öz təklif və təşəbbüsləri ilə dünyada sülhün və təhlükəsizliyin möhkəmlənməsinə, milli və ümumbəşəri dəyərlərin, milli və dini müxtəlifliyin, multikulturalizm ənənələrinin qorunub saxlanmasına və inkişaf etdirilməsinə, ayrı-ayrı istiqamətlərdə müşa-

hidə olunan problemlərin həllinə dəyərli töhfələr verib və bu proses indi də davam etməkdədir. Heç şübhəsiz, Azərbaycanın mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəs Qarayevin Təşkilat Komitəsinin sədri olduğu BMT Sivilizasiyalar Alyansının VII Qlobal Forumu da yüksək təşkilatçılıq səviyyəsində baş tutmaqla yanaşı, sivilizasiyalararası dialoqun inkişafına, bəşəriyyətin tərəqqisinə öz müsbət töhfəsini verib, Azərbaycanın dünyadakı nüfuzunun daha da artmasına xidmət edib.

BAŞQA DİNLƏRƏ VƏ MƏDƏNİYYƏTLƏRƏ HÖRMƏT

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin üzvü, millət vəkili Üviyyə Həmzəyeva da hesab edir ki, bu gün Azərbaycan multikulturalizmi dünyada mütərəqqi model kimi qəbul olunur. Onun fikrincə, Azərbaycan sülh, tolerantlıq, birgəyaşayışın ideal modelinə, nümunəsinə sahib olan bir dövlət olaraq bütün dünyada tanınır: "Əsrlərdir, xalqımız tolerantlıq, dözümlülük, başqa dinlərə və mədəniyyətlərə hörmət prinsiplərini həyat tərzinə çevirərək multikulturalizm ənənələrinin formalaşmasına mühüm töhfələr verib. Qədim tarixi keçmişə malik olan Azərbaycan, onun insanları, adət-ənənələri ilə hələ qədim zamanlardan başqa dövlətlərin, xalqların marağını cəlb edib. İpək Yolunun üstündə yerləşən diyarımıza sənətkarlar, səyyahlar, elm adamları həmişə maraq göstərüb, öz ölkələrinə qayıtdıqdan sonra ölkəmizi, xalqımızı, qonaqpərvərliyimizi, hörmət-izgintimizi qələmə alıb, Azərbaycana və xalqına bir çox əsərlər həsr ediblər. Çoxmillətli və çoxkonfessiyalı Azərbaycan tarixinin böyük mərhələsi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu öndər ictimai-siyasi həyatın bütün sahələrində, o cümlədən dini etiqad azadlığının təminatında, dini-mənəvi dəyərlərin qorunmasında, tolerantlığın inkişafında müstəsna xidmətlər göstərüb. Bu gün ümummilli liderin siyasi xətti ölkə Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir".

DÜNYANI HUMANİZM DƏYƏRLƏRİNƏ SƏDAQƏTLİ OLMAĞA SƏSLƏYİRİK

Millət vəkili fikrincə, ölkə başçısı İlham Əliyevin 2016-cı il Azərbaycanı "Multikulturalizm ili" elan etməsi heç də təsadüfi deyil və bunun dərin tarixi kökləri

var: "Azərbaycan əsrlər boyu mədəniyyətlərin qovuşduğu məkanda yerləşməklə, dinlər və sivilizasiyalararası anlaşmada aparıcı rol oynayıb, bununla bağlı dərin tarixi baza formalaşdırıb. Azərbaycan cəmiyyətindəki dözümlülük ölkədə nadir tolerantlıq mühiti yaradıb və indi bu, bir nümunə kimi beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini cəlb edir. Azərbaycanda multikulturalizm ənənələrinin inkişafı və möhkəmlənməsi üçün bütün zəruri siyasi və sosial şərait mövcuddur. Multikulturalizm bu gün

Azərbaycanda gedən demokratik proseslərin ayrılmaz tərkib hissəsi kimi çıxış edir. Bunun nəticəsidir ki, beynəlxalq ictimaiyyət bu gün "Sivilizasiyalararası dialoqun Azərbaycan modeli" üzərində ciddi diskussiyalar aparır, bu məsələdə xalqımızın adət-ənənələrindən irəli gələn yüksək dəyərlərin öyrənilməsi və onun tətbiq olunması məsələsinin elmi şəkildə araşdırılmasının əhəmiyyətini vurğulayır. Ölkəmiz çoxmillətli bir dövlətdir və burada müxtəlif dinlər, mədəniyyətlər qovuşur. Azərbaycan o dövlətlərdəndir ki, burada heç zaman milli, dini zəmində təlatüm yaşanmayıb. Bu gün Azərbaycanda 2 minədən çox məscid, 11 kilsə, 6 sinəqoq fəaliyyət göstərir. Bütün bunlar bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycan xalqı özünün tolerantlığı, dözümlülüüyü ilə, Azərbaycan Respublikası isə həyata keçirdiyi humanist siyasəti, müxtəlif millətlərə və dinlərə mənsub insanlara göstərdiyi diqqət və qayğısı, tarixi abidələrə hörmət və ehtiramı ilə dünyaya nümunədir. Biz ölkəmizdə olduğu kimi, bütün dünyanı humanizm dəyərlərinə sədaqətli olmağa səsləyirik".

AZƏRBAYCANDA YAXŞI ÖRNEKLƏR VARDIR

Yazıçı-publisist, Milli QHT Forumu İdarə Heyətinin üzvü Əkbər Qoşalı isə mövzu ilə bağlı qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, bu ilin aprelində keçirilmiş Forum, bu Forumdan sonra bir neçə böyük toplantının, uluslararası yığıncağın və sairin keçirilməsinə baxmayaraq, 5 ay sonra yenidən - sanki Forumun həmin ardından soruşulmuş kimi sual mövzusu olur və təhlilə çəkilirsə, bax, bu, özlüyündə, sözügedən Forumun dəyərini ifadə etməkdədir. Onun sözlərinə görə, keçən 5 ay ərzində, Azərbaycanın da daxil olduğu bölgədə, ümumən dünyada müzakirə olunması çox

olaylar baş verib, təəssüf ki, insanlar bir çox hallarda yenə ölüm-itimə, qan-qadaya şahid olub, "ərəb bahar"lı dünyada dözümsüzlük, təmkinsizlik halları "təacalla edib": "Lakin Azərbaycanda 2016-cı il "Multikulturalizm ili"dir. Bundan irəli gələn tədbirlər keçirilib və keçirilməkdədir. Multikulturalizm sözünü tələffüz edə bilməyən bir sadə vətəndaşımızdan tutmuş, neçə ölkələr gəzməmiş savadlı insanımızadək - hər kəs özünə-məxsus şəkildə bu sözün mahiyyəti içindədir, deyə düşünürəm. Azərbaycan multikulturalizmini mütərəqqi model kimi qəbul edən, dünyaca ünlü aydınlar, qurum və quruluşlar olub, olmalıdır da. Bəzən kimlər tərəfindənsə, görmədən gəlinə də, dünyanın bugünkü halı "Azərbaycan birgəyaşayış modeli"ni hər gün daha artıq dərəcədə "tələb və diqqət edir", istəyir. Xarici güclərdən qaynaqlanan hansısa "qondarma olay"ı nəzərə almasaq, bizdə aparıcı etnosla etnik qrupların arasında heç vaxt dözümsüzlük, qarşıdurma olmayıb. Dini, milli dözümlülüüyün, qonaqpərvərliyin, başqasının yaratdıqlarına, gələcəyinə saygının və sairin Azərbaycanda yaxşı nümunələr vardır. Dünyanın xalqımızın ruhundan gələn bu təbii şəkillənmələrə çox ehtiyacı vardır".

MULTİKULTURALİZM İDEYALARIN TƏBLİĞ VƏ TƏŞVİQ EDƏN ƏSAS ÖLKƏ

Demokratik Azərbaycan Naminə gənclərin İctimai Birliyinin (DANIİB) sədri Elməddin Behbud da mövzu ilə əlaqədar qəzetimizə açıqlamasında deyib ki, Azərbaycanda yüzillərdir müxtəlif millətlər və dini konfesiya arasında hökm sürən sabit və nümunəvi münasibətlər xalqımızın özünəməxsus milli xüsusiyyətindən irəli gəlir. Onun fikrincə, qarşılıqlı hörmətə söykənən birgəyaşayış qaydaları xalqımızın həyat tərzinə çevrilib: "Ölkəmiz bu gün multikultural ideyaların uğurla həyata keçirildiyi, tolerantlığın insanların həyat tərzinə çevrildiyi dövlətlərdəndir. Multikulturalizm həm də Azərbaycanın dövlət siyasətidir. Bu bəşəri normanın Azərbaycanda mövcudluğu ölkəmizin daxilində milli, dini, siyasi harmoniyanın qorunub saxlanması, həmçinin müasir geosiyasi çağırışlar nəzərə alınmaqla dövlətimizin beynəlxalq ictimaiyyətə təqdimatı baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. 2014-cü ildə Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin yaradılması bu istiqamətdə atılmış mühüm addımlardandır. Məlum olduğu kimi, cənab prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2016-cı ildə "Multikulturalizm ili" elan olunub. Avropada, Qərb ölkələrində multikulturalizm ideyalarının böhran yaşadığı hazırkı dövrdə Azərbaycan dünyada multikulturalizm ideyalarının təbliği və təşviq edən əsas ölkələrdən biri kimi tanınır".

MÜTƏRƏQQİ MODEL VƏ NÜMUNƏ

Onu da əlavə edək ki, artıq ənənə halını alan və paytaxt Bakıda keçirilən mötəbər forumlarda global xarakterli məsələlərə bağlı geniş spektrdə müzakirə və dialoqlar aparılır, hər il tanınmış dövlət, elm xadimləri, Nobel mükafatı laureatları və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların rəhbərləri belə toplantılara qatılırlar. Belə mühüm tədbirlərə Azərbaycanın ev sahibliyi etməsi ölkəmizin artan beynəlxalq nüfuzunun, eyni zamanda, həyata keçirdiyi dövlət siyasətində ardıcıl olduğunun göstəricisidir. Azərbaycanın multikulturalizm sahəsində həyata keçirdiyi dövlət siyasəti ölkəmizin dünyada bu istiqamət üzrə mütərəqqi model, nümunə kimi tanınmağına səbəb olub. Azərbaycanda hökm sürən tolerant mühit etnik, dini dözümsüzlüyün sürətlə inkişaf etdiyi Qərb ölkələri üçün də nümunədir. Bir çox ölkələr multikulturalizm sahəsində Azərbaycanın mövcud təcrübəsindən yararlanarlarsa, bu, ümumilikdə dünyada dözümsüzlüyün aradan qaldırılması, insanların tolerant şəkildə yaşaması üçün münbit zəmin formalaşdırar.

Aygün ƏZİZ
Yazı Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun birgə keçirdiyi müsabiqəyə təqdim olunur.